
2. Mahepõllumajanduse eesmärgid ja põhimõtted

Mahepõllumajanduse õigusaktides on lisaks konkreetsetele nõuetele sätestatud ka mahepõllumajanduse üldised eesmärgid ning üldised ja konkreetsed põhimõtted.

Mahepõllumajanduse üldised eesmärgid:

- ♦ toetada keskkonna- ja kliimakaitset;
- ♦ säilitada pikaajaline mullaviljakus;
- ♦ aidata kaasa rikkaliku bioloogilise mitmekesisuse saavutamisele;
- ♦ aidata tuntavalt kaasa mittetoksilise keskkonna saavutamisele;
- ♦ edendada loomade heaolu rangeid standardeid, eelkõige selleks, et täita loomade liigiomaseid käitumuslikke vajadusi;
- ♦ soodustada lühikesi turustusahelaid ja kohalikku tootmist liidu eri piirkondades;
- ♦ toetada haruldaste ja kohalike väljasuremisohus olevate tõugude säilitamist;
- ♦ aidata kaasa mahepõllumajanduse konkreetsete vajaduste ja eesmärkidega kohandatud taimse geneetilise materjali pakkumise arendamisele;
- ♦ aidata kaasa rikkaliku bioloogilise mitmekesisuse saavutamisele, eelkõige kasutades mahe-tootmiseks sobivat mitmekülgset taimset geneetilist materjali, näiteks mahepõllumajanduslikku heterogeenset materjali ja mahepõllumajanduslikke sorte;
- ♦ elavdada mahepõllumajanduslikku sordiaretust, et toetada mahesektori soodsaid majandusväljavaateid.

Mahepõllumajanduslik tootmine on säästlik majandamissüsteem, mille aluseks on järgmised üldpõhimõtted:

- ♦ austatakse looduslikke süsteeme ja tsükleid ning säilitatakse ja parandatakse mulla, vee ja õhu seisundit, taime- ja loomatervist ning nendevahelist tasakaalu;
- ♦ kaitstakse looduslikke maastikuelemente, nagu looduspärandisse kuuluvaid paiku;
- ♦ kasutatakse vastutustundlikult energiat ja loodusvarasid, nagu vett, mulda, orgaanilist ainet ja õhku;
- ♦ toodetakse erisugust kvaliteetset toitu ja muid põllumajandus- ja vesiviljelustooteid, mis vastavad tarbijate nõudlusele kaupade järele, mille valmistamisel on kasutatud protsesse, mis ei kahjusta keskkonda ega inimeste tervist, taime- ja loomatervist ning heaolu;
- ♦ tagatakse mahetootmise terviklus kõikides toidu ja sööda tootmis-, ettevalmistus- ja turustusetappides;
- ♦ ökosüsteemidel põhinevaid, majandamissüsteemi siseseid loodusvarasid kasutavaid bioloogilisi protsesse kavandatakse asjakohaselt ja juhitakse meetoditega, mille puhul:
 - kasutatakse elusorganisme ja mehaanilisi tootmismeetodeid;
 - tegeldakse mullapõhise taimekasvatusega ja maad kasutava loomakasvatusega või vee-elusressursside säästva kasutamise põhimõtet järgiva vesiviljelusega;
 - ei kasutata GMOsid, GMOdest toodetud tooteid ega GMOde abil toodetud tooteid, välja arvatud veterinaarravimid;

- tuginetakse riskide hindamisele ning ettevaatus- ja ennetusmeetmete kasutamisele, kui see on asjakohane;
- ◆ piiratakse väliste sisendite kasutamist; kui nende kasutamine on vajalik, kasutatakse ainult järgmisi:
 - mahetootmisest pärinevad sisendid;
 - taimse paljundusmaterjali puhul eelistatakse sorte, mille aretamisel lähtuti mahetootmise konkreetsetest vajadustest ja eesmärkidest;
 - looduslikud või looduslikul teel saadud ained;
 - vähese lahustuvusega mineraalväetised;
- ◆ vajadusel kohandatakse mahepõllumajandust reguleeriva määruse raamistikus tootmisprotsessi, et võtta arvesse sanitaarseisundit, piirkondlikke erinevusi ökoloogilises tasakaalus, ilmastiku- ja kohalike tingimusi, arenguetape ja eriomaseid põllumajandustavasid;
- ◆ välistatakse loomade kloonimine, kunstlikult saadud polüploidide kasvatamine ja ioniseeriv kiirgus kogu mahetoidu tarneahela ulatuses;
- ◆ tagatakse heal tasemel loomade heaolu, järgides nende liigiomaseid vajadusi.

Mahepõllumajanduslik tootmine põhineb eelkõige järgmistel konkreetsetel põhimõtetel:

- ◆ säilitatakse ja parandatakse mulla elustikku ja looduslikku mullaviljakust, mulla stabiilsust, mulla veesidumisvõimet ja mulla bioloogilist mitmekesisust, välditakse mulla orgaanilise aine vähenemist, pinnase tihenemist ja mullaerosiooni ning võideldakse selle vastu; taimi toidetakse peamiselt mulla ökosüsteemi kaudu;
- ◆ võimalikult palju piiratakse taastumatute loodusvarade ja väliste sisendite kasutamist;
- ◆ taime- ja loomakasvatuse sisendina võetakse ringlusse taimset ja loomset päritolu jäätmeid ning kõrvalsaadusi;
- ◆ taimetervis tagatakse ennetusmeetmetega, eelkõige valitakse sobilikke kahjuri- ja haiguskindlaid liike, sorte või heterogeenset materjali, kasutatakse sobilikke külvikordi, mehhaanilisi ja füüsikalisi meetodeid ning kaitstakse taimekahjustajate looduslike vaenlasi;
- ◆ kasutatakse seemneid ja loomi, keda iseloomustab suur geneetiline mitmekesisus, haiguskindlus ja pikaelasticus;
- ◆ taimesortide valikul võetakse arvesse konkreetsete mahetootmissüsteemide eripära, keskendudes agronoomilisele tulemuslikkusele, haiguskindlusele, erinevate kohalike mulla- ja ilmastikutingimustega kohanemisele ja looduslike ristumisbarjääride austamisele;
- ◆ kasutatakse taimset mahepaljundusmaterjali, näiteks mahepõllumajanduslikust heterogeensest materjalist koosnevat taimset paljundusmaterjali, ja mahetootmiseks sobivaid mahesorte;
- ◆ mahesorte toodetakse loomuliku paljunemisvõime kaudu ja keskendudes looduslikes ristumisbarjäärides püsimisele;
- ◆ põllumajandustootjal on võimalus kasutada oma põllumajandusettevõttest saadud taimset paljundusmaterjali, et soodustada mahetootmise eritingimustega kohandatud geneetilisi ressursse;
- ◆ loomatõugude valimisel võetakse arvesse rikkalikku geneetilist mitmekesisust, loomade võimet kohanduda kohalike tingimustega, nende aretusväärtust, pikaelasticust, elujõulisust ja vastupanuvõimet haigustele ja terviseprobleemidele;
- ◆ loomakasvatus on kohandatud kohapealsete oludega ja kasutab maad;

- ◆ kasutatakse loomakasvatusemeetodeid, millega tugevdatakse loomade immuunsüsteemi ja organismi loomulikku vastupanuvõimet haigustele, sh võimaldades regulaarset liikumist ning juurdepääsu vabaõhualale ja karjamaale;
- ◆ loomi söödetakse mahesöödaga, mis koosneb põhiliselt mahetootmisest pärinevatest koostisosadest ning looduslikest mittepõllumajanduslikest ainetest;
- ◆ toodetakse maheloomakasvatustoodangut, mis pärineb loomadelt või lindudelt, keda on sünnist või koorumisest saadik ning kogu nende elu vältel kasvatatud maheettevõttes;
- ◆ pidevalt säilitatakse veekeskkonna tervist ning ümbritsevate vee- ja maismaaökosüsteemide omadusi;
- ◆ veeorganisme söödetakse kalavarude säästvast kasutamisest pärineva söödaga või mahesöödaga, mis koosneb mahetootmisest, sealhulgas mahevesiviljelusest pärinevatest koostisosadest ning looduslikest mittepõllumajanduslikest ainetest;
- ◆ välditakse mahetootmisest tuleneda võivat ohtu kaitsealustele liikidele.